Biuletyn Europejski nr 6 (53)/2018*

Spis treści

Informacje 2

Nowe akty prawne UE 6

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE 6

Obywatelstwo UE 6

Ochrona danych osobowych 9

Ochrona środowiska 11

Podatki 12

Rolnictwo i rybołówstwo 20

Zabezpieczenie społeczne 22

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka 23

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych 30

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

▪ 31 maja 2018 r. w sprawach połączonych T-770/16 i T-352/17 *Korwin-Mikke przeciwko Parlamentowi Europejskiemu* Sąd UE stwierdził nieważność decyzji Prezydium Parlamentu Europejskiego nakładających sankcje na europosła Janusza Korwina-Mikkego za jego wypowiedzi (na temat imigrantów i kobiet) na sali obrad. Sąd podkreślił, że wolność słowa zajmuje kluczowe miejsce w demokratycznych społeczeństwach i z tego względu stanowi prawo podstawowe. Niezależnie od szczególnie szokującego charakteru wypowiedzi, w braku zakłócenia obrad lub prac PE, odpowiednie przepisy regulaminu PE nie pozwalają na ukaranie europosła z powodu wypowiedzi sformułowanych w kontekście jego funkcji parlamentarnych.

▪ 1 czerwca 2018 r. Komisja Europejska zaprezentowała – w ramach długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027 – założenia wspólnej polityki rolnej po 2020 r. Państwa UE będą dysponować większą swobodą co do sposobu wykorzystania swoich środków, Płatności bezpośrednie pozostaną zasadniczym elementem polityki rolnej, jednak będą zmniejszone w przypadku kwot powyżej 60 tys. euro i ograniczone do maksymalnego limitu 100 tys. euro na gospodarstwo.

▪ 1 czerwca 2018 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych przedstawiło, zgodnie z art. 29 Regulaminu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, listę osób, które kwalifikują się do pełnienia z tym dniem urzędu sędziego *ad hoc* z ramienia Polski w latach 2018–2020. Do pełnienia funkcję sędziego *ad hoc* wskazani zostali: dr hab. Michał Balcerzak, prof. UMK; dr hab. Elżbieta Karska, prof. UKSW; dr hab. Michał Kowalski, prof. UJ; prof. dr hab. Janusz Symonides.

▪ Na początku czerwca 2018 r. Komisja Europejska opublikowała roczne sprawozdanie ze stosowania w Unii Europejskiej Karty praw podstawowych (*vide*: https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights/application-charter/annual-reports-application-charter_en)

- 5 czerwca 2018 r. TSUE orzekł, że w przypadku dyrektywy w sprawie wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania wykładnia pojęcia "współmałżonek" oznacza także małżonka w związku jednopłciowym, zawartym w jednym z krajów UE. Państwa członkowskie mogą same decydować, czy zalegalizować związki homoseksualne. Jednak nawet te, które takich związków nie uznają, nie mogą odmówić współmałżonkowi obywatela UE prawa pobytu na swoim terenie (*vide*: sprawa Relu Adrian Coman, C-673/16 – http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=202542&pageIndex=0&doclang=PL&mode=req&dir=&occ=first&part=1). Małżeństwa osób tej samej płci są legalne w: Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Niemczech, Irlandii, Luksemburgu, Holandii, Portugalii, Hiszpanii, Szwecji, Wielkiej Brytanii (z wyjątkiem Irlandii Północnej) i na Malcie. Związki partnerskie (z prawami zbliżonymi do małżeństwa) wprowadziły: Austria, Chorwacja, Cypr, Grecja, Węgry, Włochy, Słowenia. Związki partnerskie o ograniczonych prawach mają: Republika Czeska, Estonia. Brak przepisów w następujących krajach: Bułgaria, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja.

- 7 czerwca 2018 r. Komisja Europejska poprosiła o formalne wysłuchanie Polski na posiedzeniu Rady UE w związku z reformą sądownictwa i prowadzoną wobec Polski procedurą art. 7 traktatu unijnego. Oznacza to przejście do kolejnego etapu procedury praworządności (art. 7 TUE), którą KE wszczęła wobec Polski w grudniu ub.r., zarzucając polskim władzom naruszenie zasad praworządności w zapisach ustaw reformujących sądownictwo.

- W czerwcu 2018 r. opublikowano wyniki standardowego badania Eurobarometr przeprowadzonego w dniach 17–28 marca. Coraz więcej obywateli ma poczucie, że odnieśli korzyści z najważniejszych strategii politycznych Unii, a dwie trzecie Europejczyków opowiada się za silną UE w obszarze wymiany handlowej. Europejczycy nadal wyrażają pozytywną opinię na temat stanu gospodarki europejskiej (50 proc., +2 punkty procentowe od jesieni 2017 r. w porównaniu do 37 proc., -2, osób wyrażających opinię negatywną) – jest to najwyższy wynik od 2007 r. W 25 państwach członkowskich większość respondentów twierdzi, że sytuacja gospodarki europejskiej jest dobra (jesienią 2017 r. były to 23 państwa). Całość wyników badania zob. http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2180.

▪ 13 czerwca 2018 r. Trybunał Sprawiedliwości wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym NSA sprawie C-665/16, Gmina Wrocław (zob. s. 13–14).

▪ 13 czerwca 2018 r. Trybunał Sprawiedliwości wydał wyrok w zainicjowanej pytaniem prejudycjalnym NSA sprawie C-421/17, Polfarmex (zob. s. 14).

▪ 18 czerwca 2018 r. zainaugurowano negocjacje w sprawie kompleksowej umowy o wolnym handlu między UE a Australią. Porozumienie m.in. umożliwi europejskim firmom konkurowanie na równych warunkach z przedsiębiorstwami z państw, z którymi Australia posiada już umowy handlowe.

▪ 18 czerwca 2018 r. w Warszawie odbyło się spotkanie premiera RP Mateusza Morawieckiego z pierwszym wiceprzewodniczącym KE Fransem Timmermansem. Tematem rozmów były reformy wymiaru sprawiedliwości. W grudniu 2017 r. Komisja uznała, że w Polsce istnieje wyraźne ryzyko naruszenia zasady praworządności. Zaproponowała Radzie przyjęcie decyzji na podstawie art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej.

▪ 21 czerwca 2018 r. obie izby brytyjskiego parlamentu, Izba Gmin i Izba Lordów, przyjęły w środę ustawę o wyjściu z Unii Europejskiej, ostatecznie odrzucając poprawki zgłaszane przez grupę proeuropejskich posłów Partii Konserwatywnej. Wielka Brytania rozpoczęła proces wyjścia z UE 29 marca ub. r. i powinna opuścić Wspólnotę (UE) 29 marca 2019 roku.

▪ 21 czerwca 2018 r. w Warszawie odbyło się spotkanie przedstawicieli Krajowej Rady Sądownictwa i Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa. Strona polska wyjaśniała wątpliwości ENCJ dotyczące reformy KRS i sądów. ENCJ skierowała bowiem do KRS 10 pytań. Delegacja ENCJ spotkała się również z przedstawicielami Sądu Najwyższego i stowarzyszenia "Iustitia" oraz z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Adamem Bodnarem. Polska KRS była jedną z tych, które w 2004 roku zakładały ENCJ. Teraz może – jako pierwsza w historii – zostać z niej wykluczona.

▪ 25 czerwca 2018 r. Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego (LIBE) opowiedziała się za uruchomieniem art. 7 unijnego traktatu wobec Węgier. Będzie to drugi – po

polskim – przypadek uruchomienia przewidzianej w Traktacie Lizbońskim procedury związanej z ryzykiem poważnego naruszenia przez kraj członkowski wartości unijnych.

- Według opinii rzecznika generalnego z 28 czerwca 2018 r. w sprawie C-216/18 PPU *Minister for Justice and Equality przeciwko LM,* domniemane nieprawidłowości w polskich sądach nie oznaczają rażącego naruszenia prawa do sądu, a zatem irlandzki sąd nie może odroczyć wykonania europejskiego nakazu aresztowania (ENA) na tej podstawie. Na ryzyko musi być bowiem narażona bezpośrednio osoba, wobec której ów nakaz wydano. 13 marca 2018 r. *High Court* skierował pytanie prejudycjalne do TSUE co do tego, czy można wydać obywatela RP na podstawie ENA w sytuacji, kiedy zagrożona jest niezależność polskich sądów i tymczasowo wstrzymał decyzję o wydaniu polskiego obywatela. Swoje wątpliwości irlandzki sąd oparł na wcześniejszym wyroku w sprawach *Aranyosi i Căldăraru* (C-404/15 PPU i C-659/15 PPU), w którym Trybunał orzekł, że jeżeli wykonujący nakaz sąd stwierdzi, iż osoba, której dotyczy ENA, jest narażona na rzeczywiste ryzyko nieludzkiego lub poniżającego traktowania w rozumieniu Karty Praw Podstawowych, wykonanie wskazanego nakazu powinno zostać odroczone.

- 29 czerwca 2018 r. Rada Europejska (przywódcy państw i rządów krajów unijnych) przyjęła porozumienie w sprawie relokacji uchodźców. W centrach kontrolnych w państwach UE migranci ekonomiczni, którzy będą odsyłani do krajów pochodzenia, mają być oddzielani od osób mających szansę na przyznanie ochrony międzynarodowej, tj. uchodźców. Tylko ci drudzy będą podlegali rozdziałowi pomiędzy zainteresowane państwa członkowskie. Uchodźcy z centrów zlokalizowanych w krajach UE, które dobrowolnie się na to zgodzą, będą podlegali relokacji do innych państw. Nie będzie jednak żadnych kwot, a rozdział będzie się odbywał na zasadzie dobrowolności.

- 29 czerwca 2018 r. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zgodził się wyasygnować 114,77 mln złotych (ok. 27,3 mln euro) na sfinansowanie modernizacji Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu w zakresie świadczenia usług edukacyjnych, badawczych i zdrowotnych. Kredyt w wysokości 27,3 mln euro wesprze budowę centrum symulacji medycznej i laboratoriów badawczych oraz modernizację dwóch oddziałów szpitalnych. Transakcja jest objęta

gwarancją Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) – jednego z filarów planu inwestycyjnego dla Europy opracowanego przez Komisję Europejską.

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/867 z dnia 13 czerwca 2018 r. ustanawiające regulamin Rad Odwoławczych Agencji Kolejowej Unii Europejskiej (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. z 2018 r., L nr 149, s. 3).
- Decyzja przedstawicieli rządów państw członkowskich (UE, Euratom) 2018/879 z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie mianowania sędziów Trybunału Sprawiedliwości (Dz. Urz. z 2018 r., L nr 155, s. 4).

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Obywatelstwo UE

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie C-673/16, Relu Adrian Coman, Robert Clabourn Hamilton, Asociaţia Accept przeciwko Inspectoratul General pentru Imigrări, Ministerul Afacerilor Interne

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuł 21 TFUE – Prawo obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – Dyrektywa 2004/38/WE – Artykuł 3 – Beneficjenci – Członkowie rodziny obywatela Unii – Artykuł 2 pkt 2 lit. a) – Pojęcie „współmałżonka” – Małżeństwo osób tej samej płci – Artykuł 7 – Prawo pobytu powyżej trzech miesięcy – Prawa podstawowe

*) W sytuacji gdy obywatel Unii skorzystał ze swobody przemieszczania się, udając się do państwa członkowskiego innego niż to, którego przynależność państwową

posiada, i efektywnie w nim przebywając, zgodnie z warunkami przewidzianymi w art. 7 ust. 1 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, oraz rozwinął lub umocnił przy tej sposobności życie rodzinne z obywatelem państwa trzeciego tej samej płci, z którym związał się poprzez małżeństwo legalnie zawarte w przyjmującym państwie członkowskim, art. 21 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by właściwe organy państwa członkowskiego, którego przynależność państwową posiada obywatel Unii, odmówiły prawa pobytu rzeczonemu obywatelowi państwa trzeciego z tego powodu, że prawo tego państwa członkowskiego nie przewiduje małżeństwa osób tej samej płci.

*) Artykuł 21 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach takich jak w sprawie w postępowaniu głównym będącemu tej samej płci co obywatel Unii obywatelowi państwa trzeciego, którego małżeństwo z tym obywatelem Unii zostało zawarte w jednym z państw członkowskich zgodnie z prawem tego państwa, przysługuje prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące na terytorium państwa członkowskiego, którego przynależność państwową posiada obywatel Unii. To pochodne prawo pobytu nie może być obwarowane warunkami bardziej rygorystycznymi niż przewidziane w art. 7 dyrektywy 2004/38.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie C-246/17, Ibrahima Diallo przeciwko État belge

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii Europejskiej – Dyrektywa 2004/38/WE – Artykuł 10 ust. 1 – Wniosek o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela Unii – Wydanie – Termin – Wydanie i doręczenie decyzji – Skutki nieprzestrzegania terminu sześciu miesięcy – Autonomia proceduralna państw członkowskich – Zasada skuteczności

*) Artykuł 10 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29

kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, należy interpretować w ten sposób, że decyzja w sprawie wniosku o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej powinna zostać wydana i doręczona w przewidzianym w tym przepisie terminie sześciu miesięcy.

*) Dyrektywę 2004/38 należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nakłada na właściwe organy krajowe obowiązek wydania zainteresowanemu z urzędu karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, w przypadku przekroczenia terminu sześciu miesięcy, o którym mowa w art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/38, bez stwierdzenia uprzednio, czy zainteresowany rzeczywiście spełnia warunki zamieszkiwania w przyjmującym państwie członkowskim zgodnie z prawem Unii.

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że stoi ono na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, zgodnie z którym po stwierdzeniu przez sąd nieważności decyzji o odmowie wydania karty pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej, właściwemu organowi krajowemu przysługuje automatycznie ponownie w całości określony w art. 10 ust. 1 dyrektywy 2004/38 termin sześciu miesięcy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie C-230/17, Erdem Deha Altiner, Isabel Hanna Ravn przeciwko Udlændingestyrelsen

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Artykuł 21 ust. 1 TFUE – Dyrektywa 2004/38/WE – Prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – Prawo pobytu obywatela państwa trzeciego, członka rodziny obywatela Unii, w państwie członkowskim, którego przynależność państwową posiada obywatel Unii – Wjazd tego członka rodziny na terytorium danego państwa

członkowskiego po powrocie do tego państwa członkowskiego obywatela Unii

*) Artykuł 21 ust. 1 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, które nie przewiduje przyznania na podstawie prawa Unii pochodnego prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, który jest członkiem rodziny obywatela Unii posiadającego przynależność państwową tego państwa członkowskiego i który powraca do niego po pobycie – na podstawie prawa Unii i zgodnie z tym prawem – w innym państwie członkowskim, w sytuacji gdy wspomniany członek rodziny danego obywatela Unii nie wjechał na terytorium państwa członkowskiego pochodzenia tego obywatela Unii lub nie złożył w tym państwie wniosku o wydanie dokumentu pobytowego „w naturalnej konsekwencji" powrotu danego obywatela Unii do tego państwa członkowskiego, pod warunkiem że uregulowanie to wymaga, w ramach całościowej oceny, uwzględnienia również innych istotnych elementów, w szczególności tych, które mogą wykazać, że mimo odstępu czasowego między powrotem do rzeczonego państwa obywatela Unii a wjazdem do tego samego państwa członkowskiego członka jego rodziny życie rodzinne zbudowane i umocnione w przyjmującym państwie członkowskim nie ustało, a zatem może uzasadniać przyznanie zainteresowanemu członkowi rodziny pochodnego prawa pobytu. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

Ochrona danych osobowych

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie C-210/16, Unabhängiges Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-Holstein przeciwko Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 95/46/WE – Dane osobowe – Ochrona osób fizycznych w zakresie przetwarzania tych danych – Nakaz dezaktywacji strony Facebooka (fanpage'a) pozwalającej na gromadzenie i przetwarzanie pewnych danych dotyczących osób odwiedzających tę stronę – Artykuł 2 lit. d) – Administrator danych osobowych – Artykuł 4 – Właściwe prawo krajowe – Artykuł 28 – Krajowe organy nadzorcze

– Uprawnienia interwencyjne tych organów

*) Artykuł 2 lit. d) dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „administratora danych" w rozumieniu tego przepisu obejmuje administratora fanpage'a prowadzonego na portalu społecznościowym.

*) Artykuły 4 i 28 dyrektywy 95/46 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy przedsiębiorstwo z siedzibą poza Unią Europejską ma kilka oddziałów w różnych państwach członkowskich, organ nadzorczy państwa członkowskiego może wykonywać uprawnienia przyznane mu przez art. 28 ust. 3 tej dyrektywy w stosunku do oddziału tego przedsiębiorstwa, znajdującego się na terytorium tego państwa członkowskiego, nawet jeżeli zgodnie z podziałem zadań w obrębie grupy, po pierwsze, ów oddział jest wyłącznie odpowiedzialny za sprzedaż przestrzeni reklamowej i inne działania marketingowe na terytorium rzeczonego państwa członkowskiego, a po drugie, wyłączną odpowiedzialność za gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych ponosi w zakresie całego terytorium Unii Europejskiej oddział położony w innym państwie członkowskim.

*) Artykuł 4 ust. 1 lit. a) i art. 28 ust. 3 i 6 dyrektywy 95/46 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy organ nadzorczy państwa członkowskiego zamierza wykonać w stosunku do podmiotu mającego siedzibę na terytorium tego państwa członkowskiego uprawnienia interwencyjne, o których mowa w art. 28 ust. 3 tej dyrektywy, z powodu naruszeń przepisów o ochronie danych osobowych popełnionych przez administrującą tymi danymi osobę trzecią mającą siedzibę w innym państwie członkowskim, ów organ nadzorczy jest właściwy do dokonania oceny, w sposób niezależny od organu nadzorczego tego ostatniego państwa członkowskiego, zgodności z prawem takiego przetwarzania danych i może wykonywać przysługujące mu uprawnienia interwencyjne w stosunku do podmiotu mającego siedzibę na jego terytorium bez uprzedniego zwrócenia się do organu nadzorczego drugiego państwa członkowskiego o podjęcie działań.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie C-878/16, Inter-Environnement Bruxelles ASBL, Groupe d'animation du quartier européen de la ville de Bruxelles ASBL, Association du quartier Léopold ASBL, Brusselse Raad voor het Leefmilieu ASBL, Pierre Picard, David Weytsman przeciwko Région de Bruxelles-Capitale

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2001/42/WE – Artykuł 2 lit. a) – Pojęcie „planów i programów" – Artykuł 3 – Ocena wpływu niektórych planów i programów na środowisko – Regionalne rozporządzenie urbanistyczne dotyczące dzielnicy europejskiej Brukseli (Belgia)

*) Artykuł 2 lit. a), art. 3 ust. 1 i art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko należy interpretować w ten sposób, że regionalne rozporządzenie urbanistyczne, takie jak będące przedmiotem postępowania głównego, zawierające określone wymogi względem wykonania prac budowlanych, wchodzi w zakres pojęcia „planów i programów" potencjalnie mogących wywierać znaczący wpływ na środowisko, i powinno zatem być poddane ocenie oddziaływania na środowisko.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie C-160/17, Raoul Thybaut, Johnny De Coster, Frédéric Romain przeciwko Région wallonne

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 2001/42/WE – Artykuł 2 lit. a) – Pojęcie „planów i programów" – Artykuł 3 – Ocena skutków wywieranych przez niektóre plany i programy na środowisko naturalne – Obszar miejski objęty scaleniem – Możliwość odstępstw od obowiązujących założeń zagospodarowania przestrzennego – Zmiana „planów i programów"

*) Artykuł 2 lit. a), art. 3 ust. 1 i art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko należy interpretować w ten sposób, że dekret ustanawiający obszar miejski podlegający scaleniu, który ma na

celu jedynie określenie zakresu obszaru geograficznego, na którym może zostać zrealizowany plan zagospodarowania przestrzennego zmierzający do zmiany i rozwoju funkcji miejskich, wymagający utworzenia, zmiany, rozszerzenia, rozbiórki lub podniesienia lądowych ciągów komunikacyjnych i przestrzeni publicznej, w celu realizacji którego zezwala się na odstępstwa od założeń planu zagospodarowania przestrzennego – stanowi – ze względu na możliwość wprowadzania na tym terenie odstępstw od niektórych założeń planu zagospodarowania przestrzennego, „plan lub program", w rozumieniu tej dyrektywy, wobec czego musi on zostać poddany ocenie oddziaływania na środowisko.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie C-49/17, Koppers Denmark ApS przeciwko Skatteministeriet

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2003/96/WE – Opodatkowanie produktów energetycznych i energii elektrycznej – Artykuł 21 ust. 3 – Zdarzenie powodujące powstanie obowiązku podatkowego – Zużycie produktów energetycznych wyprodukowanych na terenie zakładu produkującego produkty energetyczne – Produkty energetyczne wykorzystywane do celów innych niż paliwo silnikowe lub paliwa do ogrzewania – Zużycie rozpuszczalnika jako paliwa w instalacji do destylacji smoły

*) Artykuł 21 ust. 3 dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, należy interpretować w ten sposób, że zużycie produktów energetycznych na terenie zakładu, który je wyprodukował, do produkcji innych produktów energetycznych nie wchodzi w zakres wyjątku dotyczącego zdarzenia powodującego powstanie obowiązku podatkowego przewidzianego w tym przepisie, jeżeli, w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, produkty energetyczne wyprodukowane w ramach głównej działalności takiego zakładu są wykorzystywane do celów innych niż paliwo silnikowe lub paliwa do ogrzewania

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie C-650/16, A/S Bevola, Jens W. Trock ApS przeciwko Skatteministeriet

Odesłanie prejudycjalne – Artykuł 49 TFUE – Podatek dochodowy od osób prawnych – Swoboda przedsiębiorczości – Spółka będąca rezydentem – Zysk podlegający opodatkowaniu – Ulga podatkowa – Odliczenie strat poniesionych przez stałe zakłady będące rezydentami – Zezwolenie – Odliczenie strat poniesionych przez stałe zakłady niebędące rezydentami – Wykluczenie – Wyjątek – Fakultatywny system międzynarodowego opodatkowania łącznego

*) Artykuł 49 TFUE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu państwa członkowskiego, które wyklucza możliwość odliczenia przez spółkę będącą rezydentem, która nie wybrała systemu międzynarodowego opodatkowania łącznego takiego jak będący przedmiotem postępowania głównego, od jej zysku podlegającego opodatkowaniu strat poniesionych przez stały zakład położony w innym państwie członkowskim, podczas gdy z jednej strony spółka ta wyczerpała wszystkie możliwości odliczenia tych strat, jakie oferuje jej prawo państwa członkowskiego położenia tego zakładu, a z drugiej strony przestała od niego otrzymywać jakiekolwiek przychody, tak iż nie istnieje już żadna możliwość uwzględnienia tych strat w owym państwie członkowskim, co należy do oceny sądu krajowego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie C-665/16, Minister Finansów przeciwko Gminie Wrocław

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 2 ust. 1 lit. a) – Odpłatna dostawa towarów – Artykuł 14 ust. 1 – Przeniesienie prawa do rozporządzania rzeczą jak właściciel – Artykuł 14 ust. 2 lit. a) – Przeniesienie, w zamian za odszkodowanie, własności towaru należącego do gminy na rzecz skarbu państwa do celów budowy drogi krajowej – Pojęcie „odszkodowania” – Transakcja podlegająca opodatkowaniu VAT

*) Artykuł 2 ust. 1 lit. a) oraz art. 14 ust. 2 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że stanowi transakcję podlegającą opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej przeniesienie własności nieruchomości należącej do podatnika podatku od wartości dodanej na rzecz Skarbu Państwa państwa członkowskiego, dokonane z mocy prawa i w zamian za zapłatę odszkodowania, w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której ta sama osoba reprezentuje zarazem organ wywłaszczający i wywłaszczaną gminę, i w której ta ostatnia nadal w praktyce zarządza daną nieruchomością, nawet jeżeli wypłata odszkodowania została dokonana tylko jako wewnętrzne przeksięgowanie w budżecie gminy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie C-421/17, Szef Krajowej Administracji Skarbowej przeciwko Polfarmex Spółka Akcyjna w Kutnie

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 2 ust. 1 lit. a) – Zakres stosowania – Czynności podlegające opodatkowaniu – Dostawa towarów dokonywana odpłatnie – Przekazanie przez spółkę akcyjną nieruchomości na rzecz akcjonariusza w zamian za umorzenie jego akcji

*) Artykuł 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że przekazanie przez spółkę akcyjną na rzecz jednego z jej akcjonariuszy własności nieruchomości, dokonane, jak w sprawie rozpatrywanej w postępowaniu głównym, tytułem wynagrodzenia za nabycie przez ową spółkę akcyjną, w ramach mechanizmu umorzenia akcji przewidzianego w przepisach krajowych, akcji posiadanych przez owego akcjonariusza w jej kapitale zakładowym, stanowi odpłatną dostawę towarów podlegającą opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej, o ile owa nieruchomość jest związana z działalnością gospodarczą owej spółki akcyjnej.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie C-39/17, Lubrizol France SAS przeciwko Caisse nationale du Régime social des indépendants (RSI) participations extérieures

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ towarów – Artykuły 28 i 30 TFUE – Opłaty o skutku równoważnym – Artykuł 110 TFUE –Podatki wewnętrzne – Solidarnościowe składki społeczne od spółek – Opłata – Podstawa wymiaru – Całkowity roczny obrót spółek – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 17 – Przemieszczenie towaru do innego państwa członkowskiego – Wartość przemieszczonego towaru – Wliczenie do całkowitego rocznego obrotu

*) Artykuły 28 i 30 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania państwa członkowskiego, które przewiduje, że podstawę wymiaru składek pobieranych od rocznego obrotu spółki, pod warunkiem że osiąga on lub przekracza określoną kwotę, oblicza się z uwzględnieniem wartości reprezentatywnej dla mienia przemieszczonego przez podatnika lub na jego rachunek, do celów działalności jego przedsiębiorstwa, z tego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, przy czym wartość tę uwzględnia się w chwili tego przemieszczenia, podczas gdy w sytuacji kiedy towary te są przemieszczane przez podatnika lub na jego rachunek, do celów działalności jego przedsiębiorstwa, w obrębie danego państwa członkowskiego, ich wartość uwzględnia się w tej podstawie wymiaru dopiero przy ich późniejszej sprzedaży, o ile:

– po pierwsze, wartość tego majątku nie jest ponownie zaliczana do tej podstawy wymiaru przy jego późniejszej sprzedaży w tym samym państwie członkowskim,

– po drugie, że ich wartość jest odliczana od tej podstawy, jeśli towary te nie są przeznaczone do sprzedaży w innym państwie członkowskim lub nie zostały sprzedane i zostały przekierowane z powrotem do państwa członkowskiego pochodzenia, oraz

– po trzecie, że korzyści wynikające z przeznaczenia tych składek nie pokrywają w pełni obciążenia produktu krajowego wprowadzanego do obrotu na rynku krajowym podczas wprowadzania do obrotu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie C-108/17, „Enteco Baltic" UAB przeciwko Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 143 ust. 1 lit. d) i art. 143 ust. 2 – Zwolnienia z VAT z tytułu importu – Import, po którym nastąpiła dostawa wewnątrzwspólnotowa – Przesłanki – Dowód potwierdzający wysyłkę lub transport towarów do innego państwa członkowskiego – Transport z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy – Przeniesienie na nabywcę prawa do rozporządzania towarami – Oszustwo podatkowe – Brak obowiązku właściwego organu do udzielenia pomocy podatnikowi w zebraniu informacji niezbędnych do wykazania spełnienia przesłanek do zwolnienia z podatku

*) Artykuł 143 ust. 1 lit. d) i art. 143 ust. 2 lit. b) dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, zmienionej dyrektywą Rady 2009/69/WE z dnia 25 czerwca 2009 r. należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby właściwe organy państwa członkowskiego odmawiały zastosowania zwolnienia z podatku od wartości dodanej z tytułu importu wyłącznie z tej przyczyny, że – w wyniku zmiany okoliczności, która nastąpiła po imporcie – dane towary zostały dostarczone na rzecz innego podatnika niż ten, którego numer identyfikacyjny do celów podatku od wartości dodanej został wskazany w zgłoszeniu przywozowym, podczas gdy importer udzielił właściwym organom państwa członkowskiego importu, wszystkich informacji dotyczących tożsamości nowego nabywcy, pod warunkiem że zostanie wykazane, iż przesłanki materialne zwolnienia późniejszej dostawy wewnątrzwspólnotowej są rzeczywiście spełnione.

*) Artykuł 143 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/69, w związku z art. 138 i art. 143 ust. 2 lit. c) owej zmienionej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że:

– dokumenty, które potwierdzają transport towarów ze składu podatkowego znajdującego się w państwie członkowskim importu z przeznaczeniem nie do nabywcy, lecz do składu

podatkowego znajdującego się w innym państwie członkowskim, mogą zostać uznane za wystarczające dowody wysyłki lub transportu towarów w rozumieniu tych przepisów;

– dokumenty takie jak listy przewozowe wystawione na podstawie Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów, zawartej w Genewie w dniu 19 maja 1956 r., zmienionej protokołem z dnia 5 lipca 1978 r., oraz elektroniczne dokumenty administracyjne towarzyszące przemieszczeniu towarów w procedurze zawieszenia poboru akcyzy mogą zostać uwzględnione w celu wykazania, że w chwili importu do państwa członkowskiego dane towary są przeznaczone do wysyłki lub transportu do innego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 143 ust. 2 lit. c) zmienionej dyrektywy 2006/112, pod warunkiem że rzeczone dokumenty zostaną przedstawione w owej chwili i że zawierają wszystkie konieczne informacje. Za pomocą tych dokumentów, jak również elektronicznych potwierdzeń dostawy towarów i raportów odbioru wydanych po zakończeniu procedury zawieszenia poboru akcyzy można wykazać, że rzeczone towary zostały rzeczywiście wysłane lub przetransportowane do innego państwa członkowskiego zgodnie z art. 138 ust. 1 zmienionej dyrektywy 2006/112.

*) Artykuł 143 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/69, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, aby organy państwa członkowskiego odmówiły importerowi możliwości skorzystania z przewidzianego przez ów przepis prawa do zwolnienia z podatku od wartości dodanej z tytułu importów towarów, jakich dokonał on w tym państwie, po których nastąpiła wewnątrzwspólnotowa dostawa, z tego powodu, że towary te nie zostały przekazane bezpośrednio nabywcy, lecz przejęte przez przedsiębiorstwa transportowe i składy podatkowe, które wskazał nabywca, gdy prawo do rozporządzania rzeczonymi towarami jak właściciel zostało przeniesione przez importera na nabywcę. W tym kontekście pojęcie „dostawy towarów” w rozumieniu art. 14 ust. 1 owej dyrektywy należy interpretować w ten sam sposób jak w kontekście art. 167 omawianej zmienionej dyrektywy.

*) Artykuł 143 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/69, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie praktyce administracyjnej, zgodnie z którą w okolicznościach takich jak w sporze w postępowaniu głównym odmawia się importerowi działającemu w dobrej wierze możliwości skorzystania z prawa do

zwolnienia z podatku od wartości dodanej, gdy przesłanki zwolnienia późniejszej dostawy wewnątrzwspólnotowej nie są spełnione ze względu na dokonane przez nabywcę oszustwo podatkowe, chyba że zostanie wykazane, że importer wiedział lub powinien był wiedzieć, iż transakcja stanowiła część składową oszustwa popełnionego przez nabywcę, i że nie podjął on wszelkich racjonalnych środków znajdujących się w jego mocy w celu uniknięcia udziału w tym oszustwie. Sama okoliczność, że importer i nabywca porozumiewali się za pomocą środków komunikacji elektronicznej nie może prowadzić do przyjęcia założenia, że importer wiedział lub mógł wiedzieć, że bierze udział w takim oszustwie.

*) Artykuł 143 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2006/112, zmienionej dyrektywą 2009/69, należy interpretować w ten sposób, że przy badaniu przeniesienia prawa do rozporządzania towarami jak właściciel właściwe organy krajowe nie są zobowiązane do zebrania informacji, do których dostęp mogą mieć jedynie organy władzy publicznej.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie C-480/16, Fidelity Funds, Fidelity Investment Funds, Fidelity Institutional Funds przeciwko Skatteministeriet

Odesłanie prejudycjalne – Swobodny przepływ kapitału i płatności – Ograniczenia – Opodatkowanie dywidend wypłacanych przedsiębiorstwom zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) – Dywidendy wypłacane przez spółki będące rezydentami w państwie członkowskim na rzecz UCITS niebędących rezydentami – Zwolnienie dywidend wypłaconych przez spółki będące rezydentami w państwie członkowskim na rzecz UCITS będących rezydentami – Uzasadnienia – Zrównoważony rozdział władztwa podatkowego pomiędzy państwami członkowskimi – Spójność systemu podatkowego – Proporcjonalność

*) Artykuł 63 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego, takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, na mocy którego dywidendy wypłacane przez spółkę będącą rezydentem tego państwa członkowskiego na rzecz przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) niebędącego

rezydentem podlegają podatkowi potrącanemu u źródła, podczas gdy dywidendy wypłacane na rzecz UCITS będącego rezydentem tego państwa członkowskiego są z tego podatku zwolnione, pod warunkiem że przedsiębiorstwo to dokona wypłaty minimalnej na rzecz posiadaczy swoich jednostek uczestnictwa lub ustali technicznie wypłatę minimalną i pobierze podatek od tej wypłaty minimalnej, rzeczywistej lub teoretycznej, obciążający posiadaczy jego jednostek uczestnictwa.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawach połączonych C-459/17 i C-460/17, SGI, Valériane SNC przeciwko Ministre de l'Action et des Comptes publics

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Prawo do odliczenia podatku naliczonego – Zasady regulujące korzystanie z prawa do odliczenia – Rzeczywista dostawa towarów

*) Artykuł 17 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej przez dyrektywę Rady 91/680/EWG z dnia 16 grudnia 1991 r., należy interpretować w ten sposób, że w celu odmówienia podatnikowi będącemu odbiorcą faktury prawa do odliczenia VAT wykazanego na tej fakturze wystarczy, aby organ podatkowy ustalił, iż transakcje, którym odpowiada ta faktura, w rzeczywistości nie zostały zrealizowane.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 27 czerwca 2018 r. w sprawie C-90/17, Turbogás – Produtora Energética SA przeciwko Autoridade Tributária e Aduaneira

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2003/96/WE – Opodatkowanie produktów energetycznych i energii elektrycznej – Artykuł 21 ust. 5 akapit trzeci – Jednostka produkująca energię elektryczną na własne potrzeby – Drobni producenci energii elektrycznej

– Artykuł 14 ust. 1 lit. a) – Produkty energetyczne używane do produkcji energii elektrycznej – Obowiązek zwolnienia

*) Artykuł 21 ust. 5 akapit trzeci i art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej należy interpretować w ten sposób, że jednostkę tego rodzaju jak jednostka, o której mowa w postępowaniu głównym, produkującą energię elektryczną na swoje własne potrzeby, niezależnie od tego, jakie jest jej znaczenie, i od tego, jaką działalność gospodarczą prowadzi tytułem głównym, należy uznać za „dystrybutora" w rozumieniu pierwszego z tych przepisów, którego konsumpcja energii elektrycznej dla celów produkcji energii elektrycznej jest jednak objęta obowiązkowym zwolnieniem przewidzianym w owym art. 14 ust. 1 lit. a).

Rolnictwo i rybołówstwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie C-667/16, M.N.J.P.W. Nooren, J.M.F.D.C. Nooren przeciwko Staatssecretaris van Economische Zaken

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka rolna – Finansowanie przez EFRROW – Rozporządzenie (CE) n° 1122/2009 – Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich – Nieprzestrzeganie przepisów dotyczących zasady wzajemnej zgodności – Zmniejszenia i wykluczenia – Suma obniżki

*) Artykuły 70–72 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników przewidzianych w tym rozporządzeniu oraz szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia dla sektora wina, w związku z artykułami 23 i 24 rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach

wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006 i (WE) nr 378/2007 oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1782/2003, należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, gdy zostanie stwierdzony więcej niż jeden przypadek nieprzestrzegania przepisów z tego samego obszaru wzajemnej zgodności, należy zsumować z jednej strony obniżkę całkowitej kwoty płatności bezpośrednich, które zostały lub zostaną wypłacone, zastosowanej z tytułu niezgodności wynikających z niedbalstwa, a z drugiej strony obniżkę zastosowaną ze względu na przypadki umyślnej niezgodności, przy czym całkowita wartość obniżek możliwych w danym roku kalendarzowym winna zostać ustalona z poszanowaniem zasady proporcjonalności i nie może przekroczyć wartości, o której mowa w art. 23 ust. 1 rozporządzenia 73/2009.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 czerwca 2018 r. w sprawie C-683/16, Deutscher Naturschutzring – Deutscher Naturschutzring, Dachverband der deutschen Natur- und Umweltschutzverbände eV przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Wspólna polityka rybołówstwa – Rozporządzenie (UE) nr 1380/2013 – Artykuł 11 – Zachowanie morskich zasobów biologicznych – Ochrona środowiska naturalnego – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Wyłączna kompetencja Unii Europejskiej

*) Artykuł 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on temu, aby państwo członkowskie przyjmowało w odniesieniu do wód podlegających jego zwierzchnictwu lub jurysdykcji środki, które są dla niego niezbędne do wypełnienia jego obowiązków na podstawie art. 6 dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny

i flory i które zakazują całkowicie na obszarach Natura 2000 gospodarczego rybołówstwa morskiego z użyciem narzędzi ciągnionych i sieci stawnych, gdyż takie środki mają wpływ na statki rybackie pływające pod banderą innych państw członkowskich.

*) Artykuł 11 ust. 1 rozporządzenia nr 1380/2013 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przyjęciu przez państwo członkowskie środków takich jak będące przedmiotem postępowania głównego, dotyczących wód podlegających jego zwierzchnictwu lub jurysdykcji, które są niezbędne do tego, by umożliwić mu wypełnienie jego obowiązków wynikających z dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu.

Zabezpieczenie społeczne

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie C-451/16, MB przeciwko Secretary of State for Work and Pensions

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 79/7/EWG – Równe traktowanie kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego – Krajowy system emerytur państwowych – Warunki uznawania zmiany płci – Uregulowanie krajowe uzależniające uznanie zmiany płci od unieważnienia małżeństwa zawartego przed tą zmianą – Odmowa przyznania emerytury państwowej osobie, która zmieniła płeć, z chwilą osiągnięcia przez nią wieku emerytalnego przewidzianego dla osób przynależących do nabytej przez nią płci – Dyskryminacja bezpośrednia ze względu na płeć

*) Dyrektywę Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, a w szczególności jej art. 4 ust. 1 tiret pierwsze w związku z jej art. 3 ust. 1 lit. a) tiret trzecie oraz art. 7 ust. 1 lit. a), należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które wymaga od osoby, która dokonała zmiany płci, spełnienia nie tylko kryteriów natury fizycznej, społecznej i psychologicznej, lecz również warunku niepozostawania w związku małżeńskim

z osobą przynależącą do płci, którą nabyła w wyniku tej zmiany, aby móc ubiegać się o przyznanie emerytury państwowej z chwilą osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego przewidzianego dla osób przynależących do nabytej przez nią płci.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Izba) z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie *O'Sullivan McCarthy Mussel Development LTD przeciwko Irlandii* (skarga nr 44460/16)

Brak naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 – ochrona własności – brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnego procesu sądowego – ograniczenia nałożone na spółki poławiające małże w związku z ochroną środowiska naturalnego

Skarżąca spółka z o.o. ma siedzibę w mieście Killorglin w Irlandii. Spółka zajmuje się połowem niedojrzałych małży (tzw. zarodków małży), hoduje je dalej do momentu osiągnięcia dorosłej postaci (co zajmuje około dwa lata), a następnie sprzedaje. Co roku przy tym warunki połowu są ustalane przez właściwego ministra, a spółka musi uzyskać odpowiednie zezwolenie na połów.

Sprawa dotyczyła skargi spółki co do tego, że irlandzki rząd spowodował straty finansowe z uwagi na sposób, w jaki uzgodnił z instytucjami unijnymi ustawodawstwo dotyczące ochrony środowiska.

W grudniu 2007 r. Trybunał Sprawiedliwości UE, w wyroku w sprawie C-418/04 stwierdził, że Irlandia uchybiła swym zobowiązaniom w związku z brakiem implementacji dwóch dyrektyw z zakresu ochrony środowiska (tj. dyrektywy ptasiej nr 79/409/EWG oraz dyrektywy siedliskowej nr 92/43/EWG) poprzez niewprowadzenie nakazu dokonywania środowiskowej oceny wpływu na akwakulturę na obszarach wyznaczonych jako obszary ochronne. Jednym ze środków przyjętych przez irlandzki rząd, w celu dostosowania się do wyroku TSUE, było zamknięcie nabrzeża (w tym zatoki, gdzie pracowała spółka) i wprowadzenie tam w 2008 r.

tymczasowego zakazu połowu zarodków małży, do czasu zakończenia negocjacji z Komisją Europejską i uzyskania niezbędnych ocen wpływu na środowisko naturalne. W związku z zaistniałą sytuacją Spółka nie miała więc żadnych dojrzałych małży do sprzedaży w 2010 r. Z tego powodu wniosła do sądu krajowego powództwo odszkodowawcze. Wskazała na poważne straty, jakie odniosła w związku z zamknięciem nabrzeża i zakazem połowu z tytułu zarówno *damnum emergens* (niepotrzebny zakup nowej łodzi do połowu zarodków małży, która kosztowała prawie milion euro), jak i *lucrum cessans* (utratę korzyści ze sprzedaży małży, których w efekcie niewyhodowano). Irlandzki Sąd Najwyższy oddalił jednak roszczenia spółki.

W skardze do ETPC skarżąca zarzuciła, że naruszone zostało jej prawo do poszanowania mienia, chronione, jak i prawo do rzetelnego procesu sądowego w rozsądnym czasie.

Trybunał wskazał, iż przedmiot działalności gospodarczej skarżącej spółki – to jest poławianie zarodków małży – podlega ścisłej regulacji przez państwo, a skarżąca co roku musiała uzyskiwać zezwolenie na kolejny rok połowów. Trybunał przyjął tak jak irlandzki Sąd Najwyższy, że spółka po wydaniu w grudniu 2007 r. wyroku przez TSUE, a nawet od momentu wszczęcia przeciwko Irlandii w 2004 r. przez Komisję Europejską postępowania w związku z naruszeniem unijnych dyrektyw środowiskowych, powinna była wziąć pod uwagę rozwój sytuacji i nie miała już uzasadnionej ekspektatywy otrzymania kolejnego zezwolenia połowowego. Tym samym dopuściła się niedbalstwa, bowiem jako podmiot gospodarczy, powinna być świadoma że potrzeba wypełnienia obowiązków unijnych mogła mieć wpływ na jej biznes (i np. nie kupować w tym okresie nowej łodzi).

Trybunał odnotował też różnice pomiędzy oszacowaniem strat dokonanym przez skarżącą i przez irlandzki rząd. Utrata zysków nie była nieuchronna, a ponadto skarżąca nie musiała zaprzestać całkowicie swej działalności w 2008 r., a w 2009 r. mogła kontynuować ją bez przeszkód, po dostosowaniu się przez Irlandię do wymogów nałożonych na nią na mocy prawa Unii Europejskiej.

W swej ocenie Trybunał wziął również pod uwagę cele z zakresu ochrony środowiska naturalnego, które były realizowane w drodze tymczasowego ograniczenia dostępu do nabrzeża, znaczenie powszechnego interesu ochrony

środowiska naturalnego oraz obowiązek wywiązania się przez pozwane państwo z zobowiązań międzynarodowych wynikających z przynależności do Unii Europejskiej. Trybunał zauważył, że ochrona środowiska oraz wykonanie zobowiązań państwa w zgodzie z prawem unijnym stanowiły uzasadnione cele.

Znaczenie miała także skala zadań stojących przed rządem w związku z realizacją zobowiązań wynikających z prawa unijnego – rząd musiał przeprowadzić środowiskową ocenę ponad 140 siedlisk przyrodniczych, w obszarze których działalność prowadzona przez człowieka mogła być sprzeczna z prawem UE (w tym około 40 siedlisk morskich). Skala przedsięwzięcia, wraz z realizowanymi celami uprawionego interesu publicznego, oznaczała, że państwo cieszyło się w tej mierze szerokim marginesem uznania.

Trybunał doszedł do wniosku, iż na skarżącą nie zostało nałożone nadmierne obciążenie indywidualne. Irlandia zachowała sprawiedliwą równowagę pomiędzy realizacją interesu powszechnego, związanego z ochroną środowiska naturalnego i wykonywaniem międzynarodowych zobowiązań państwa, a ochroną indywidualnych majątkowych interesów skarżącego przedsiębiorstwa. Nie doszło więc do naruszenia prawa własności spółki. Tym samym Trybunał nie zgodził się ze skarżącą i orzekł o braku naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 oraz braku naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Wyrok (Izba) z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie *Centrum för rättvisa przeciwko Szwecji* (skarga nr 35252/08)

Brak naruszenia art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego – masowe przechwytywanie komunikacji – monitorowanie sygnałów elektromagnetycznych SIGINT w ramach rozpoznania elektromagnetycznego dla celów wywiadowczych

Skarżąca to fundacja *non-profit* założoną w 2002 r. z siedzibą w Sztokholmie. Zajmuje się reprezentacją prawną obywateli, w szczególności w sprawach przeciwko państwu.

W skardze do ETPC skarżąca podniosła, że prawo obowiązujące w Szwecji, które dopuszcza prowadzenie rozpoznania elektromagnetycznego (*signals intelligence* – SIGINT) przez organy państwowe, rodzi ryzyko przechwytywania komunikacji

prywatnej prowadzonej za pośrednictwem telefonów komórkowych i szerokopasmowej łączności internetowej. W Szwecji prowadzenie takiej działalności przez służby wywiadu i kontrwywiadu uregulowane jest w specjalnej ustawie, która umożliwia odrębnej agencji rządowej, podległej ministerstwu obrony, przechwytywanie, gromadzenie, analizowanie i przetwarzanie sygnałów elektromagnetycznych. W tym celu agencja ta musi zwrócić się jedynie do wyodrębnionego organu sądowego o zezwolenie. Postępowanie to jest w praktyce prowadzone w sposób ściśle tajny. Pracę takiego organu sądowego nadzoruje krajowa agencja kontrwywiadu i krajowy inspektor danych osobowych.

Zdaniem skarżącej, z uwagi na to, że prawo szwedzkie pozwalało na masowe przechwytywanie sygnałów elektromagnetycznych SIGINT dla celów wywiadu, doszło do naruszenia prawa do prywatności fundacji zajmującej się „sprawami wrażliwymi", a więc art. 8 EKPC.

Fundacja nie wyczerpała drogi krajowej, mimo to skargę uznano za dopuszczalną z powodu braku w prawie krajowym środka prawnego, za pomocą którego osoba podejrzewająca, iż jej komunikacja jest monitorowana, może zaskarżyć taką ingerencję.

Zdaniem Trybunału samo istnienie rozwiązań prawnych wprowadzających system niejawnej kontroli, który potencjalnie może dotyczyć każdego użytkownika telefonów komórkowych i szerokopasmowego Internetu, bez konieczności powiadomienia go o tym, stanowi ingerencję w prawa chronione w art. 8 Konwencji.

Trybunał nie zgodził się jednak z argumentacją skarżącej fundacji i nie potwierdził naruszenia Konwencji. Uznał, że przedmiotowa ingerencja bezsprzecznie „była przewidzianą ustawą", jak wymaga tego art. 8 ust. 2 EKPC. Trybunał zaznaczył, że w dobie zagrożenia globalnym terroryzmem i poważną przestępczością transgraniczną państwa dysponują szerokim marginesem uznania w sferze regulacji prawnych, które mają na celu walkę z tymi zagrożeniami i służą ochronie bezpieczeństwa narodowego. Swoboda decyzyjna państwa nie jest jednak nieograniczona i powinny towarzyszyć jej odpowiednie gwarancje zapobiegające nadużyciom.

Trybunał dokonał następnie szczegółowej analizy rozwiązań prawnych, które w omawianej sprawie miałyby zapobiegać

nadużyciom systemu rozpoznania elektromagnetycznego, i uznał je – pomimo pewnych braków – za wystarczające. Za podstawową gwarancję uznano zastrzeżenie, że rozpoznanie elektromagnetyczne może być prowadzone w Szwecji jedynie w stosunku do sygnałów elektromagnetycznych wysyłanych poza granice państwa, a nie wewnętrznie. Do kolejnych gwarancji ETPC zaliczył: wyraźną regulację prawną w przedmiocie trybu gromadzenia i przetwarzania danych; wyraźnie uregulowany dopuszczalny czas trwania środka (po sześciu miesiącach konieczna kontrola i uzyskanie kolejnego zezwolenia); szczegółową procedurę autoryzacyjną; zgodę na stosowanie środków rozpoznania elektromagnetycznego wydawaną przez organ sądowy; kilka niezależnych organów władzy zaangażowanych w procedury stosowania i kontroli środka; zaangażowanie głównego inspektora ochrony danych osobowych, a także obowiązek zbadania każdej indywidualnej skargi na naruszenie praw osoby w związku z podejrzeniem stosowania względem niej środków skutkujących niejawnym monitorowaniem komunikacji takiej osoby, również w drodze przechwytywania sygnałów elektromagnetycznych.

Trybunał uznał, że jakkolwiek stosowanie rozpoznania elektromagnetycznego może stanowić ingerencję w prawa do prywatności obywateli, to w przypadku Szwecji towarzyszą mu odpowiednie i wystarczające gwarancje ochrony praw podstawowych. Odnośna legislacja spełnia zatem konwencyjne standardy „jakości prawa", a ingerencja w prawo do prywatności może zostać uznana za „konieczną w demokratycznym społeczeństwie" ze względu na cele, jakie realizuje. W rozpoznawanej sprawie nie miało tym samym miejsca naruszenie art. 8 EKPC.

Wyrok (Izba) z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie *Hülya Ebru Demirel przeciwko Turcji* (skarga nr 30733/08)

Naruszenie art. 14 w zw. z art. 8 EKPC – zakaz dyskryminacji – prawo do poszanowania życia prywatnego – odmowa zatrudnienia na stanowisku oficera ochrony ze względu na płeć – naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC – prawo do rzetelnej procedury sądowej – brak odpowiedniego uzasadnienia sądu ostatniej instancji

Skarżąca, obywatelka Turcji mieszkająca w Kilis, w 1999 r. zdała egzamin państwowy i uzyskała kwalifikacje wymagane do pracy w ochronie. Odmówiono jej jednak zatrudnienia na stanowisku oficera ochrony w państwowej spółce energetycznej (oddział w Kilis) z uwagi na to, że jest kobietą. Spółka, która odmówiła zatrudnienia, powołała się na fakt, że skarżąca, jako kobieta, nie odbyła służby wojskowej. W pierwszej instancji skarżąca wygrała ze spółką proces o dyskryminowanie w 2001 r., jednak sąd odwoławczy – Naczelny Sąd Administracyjny zmienił ten wyrok. Kolejne skargi, w tym wniosek o sprostowanie, zakończyły się niekorzystnie dla skarżącej, a ostateczne rozstrzygnięcie zostało wydane przez Wydział XII NSA w czerwcu 2009 r. Sąd ten nie uwzględnił wcześniejszego orzeczenia wydanego przez Zgromadzenie Ogólne Wydziałów Postępowania Administracyjnego NSA w sprawie innej skarżącej, w którym stwierdzono, że kobieta była dyskryminowana w okolicznościach podobnych do tych przedstawionych obecnie przez skarżącą.

W skardze do ETPC skarżąca – powołując się na art. 14 w zw. z art. 8 EKPC – zarzuciła, że decyzje organów administracyjnych oraz orzeczenia sądów stanowiły dyskryminację ze względu na płeć. Podniosła również – formułując zarzut naruszenia oraz art. 6 ust. 1 EKPC – że sądy krajowe wydały sprzeczne orzeczenia w identycznych sprawach, a NSA nie rozpoznał jej zarzutów.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 14 w zw. z art. 8 EKPC Trybunał przypomniał, że już w sprawie *Emel Boyraz przeciwko Turcji* (skarga nr 61960/08) określił szczegółowe powody uzasadniające odmienne traktowanie. Uznał, że władze krajowe nie podały żadnych innych niż płeć powodów, które zadecydowały o odmowie zatrudnienia skarżącej na stanowisku ochroniarza, a jej sprawa była identyczna w tym względzie ze sprawą *Emel Boyraz*. Jako że w ocenie ETPC decyzje organów krajowych stanowiły dyskryminacyjne traktowanie, orzekł on, że w sprawie doszło do naruszenia art. 14 w zw. z art. 8 EKPC.

W zakresie drugiego zarzutu Trybunał zauważył, że sprzeczne decyzje w podobnych sprawach zostały rozpatrzone przez ten sam sąd, który dodatkowo był sądem ostatniej instancji, co mogło naruszyć zasadę rzetelnego procesu sądowego. Jednakże ETPC uznał, że zaistniała w sprawie różnica w interpretacji między Wydziałem XII a Zgromadzeniem Ogólnym Wydziałów

Postępowania Administracyjnego NSA nie stanowiła „istotnych i długotrwałych rozbieżności" w odnośnym orzecznictwie. W tym zakresie nie doszło więc, zdaniem ETPC, do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

W odniesieniu do zarzutu, że NSA nie zbadał zarzutów skarżącej dotyczących zakazu dyskryminacji kobiet i mężczyzn, Trybunał odkreślił, że jego ocena ogranicza się do zbadania, czy uzasadnienie sądu krajowego w okolicznościach przedmiotowej sprawy były zgodne z wymogami art. 6 ust. 1 EKPC. Nie uznał za konieczne ustalenie, czy art. 6 ust. 1 nakłada na sąd ostatniej instancji obowiązek ponownego rozpatrzenia sprawy w świetle późniejszego orzecznictwa wyższego organu sądowego.

Następnie Trybunał stwierdził, że bardzo zwięzłe uzasadnienie może spełnić wymogi rzetelnego procesu, jeżeli sąd najwyższy odmówił przyjęcia sprawy do rozpoznania ze względu na brak podstaw prawnych. Niemniej jednak wymogi dotyczące podania przez sąd bardziej szczegółowych powodów oddalenia skargi (wniosku) dotyczą także, w pewnych okolicznościach, sądów odwoławczych.

Trybunał zauważył, że wnioski skarżącej o sprostowanie uwzględniały fakt, że Zgromadzenie Ogólne orzekło w podobnej sprawie odmiennie niż Wydział XII. Co więcej, owo orzeczenie wydane przez Wydział XII było sprzeczne z zakazem dyskryminacji ze względu na płeć i konwencyjnym prawem do rzetelnego procesu sądowego. Ponieważ argumenty te nie zostały uwzględnione przez Wydział XII w poprzedniej decyzji, skarżąca mogła zasadnie oczekiwać konkretnej odpowiedzi sądu. Trybunał stwierdził, że w takiej sytuacji Wydział XII miał jedyną okazję, by odróżnić sprawę skarżącej od sprawy juz prawomocnie zakończonej. Trybunał uznał zatem, że Wydział XII NSA nie wywiązał się z obowiązku zapewnienia odpowiedniego uzasadnienia orzeczenia oddalającego wniosek skarżącej. Nie podał odpowiednich przyczyn, na podstawie których oddalił wniosek skarżącej. W związku z tym argumenty skarżącej dotyczące zakazu dyskryminacji między mężczyzną i kobietą nie zostały rozpoznane w żadnej instancji sądowej. Większością głosów 5 do 2 Trybunał orzekł, że w analizowanym zakresie w sprawie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 6 czerwca 2018 r., I SA/Wr 286/18

„1. Czy z samego faktu posiadania przez spółkę mającą siedzibę poza terytorium Unii Europejskiej, spółki zależnej na terytorium Polski, można wywieść istnienie stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce w rozumieniu art. 44 dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE z dnia 11 grudnia 2006r. nr L 347, s. 1 i nast.) i art. 11 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego (UE) Nr 282/2011 z dnia 15 marca 2011 r. ustanawiające środki wykonawcze do dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (wersja przekształcona; Dz. Urz. UE z dnia 23 marca 2011r., nr L 77, s. 1 i nast.)?

2. Czy w wypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze, podmiot trzeci zobowiązany jest do analizy stosunków umownych pomiędzy spółką z siedzibą poza terytorium Unii Europejskiej a spółką zależną, w celu ustalenia czy istnieje stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez tę pierwszą spółkę?”.

Postanowienie NSA z dnia 19 czerwca 2018 r., I FSK 126/18

„1) Czy w świetle art. 146 ust. 1 lit. a i b oraz art. 131 Dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U UE seria L z 2006 r. Nr 347/1 ze zm., zwanej dalej “dyrektywą 2006/112/WE”) oraz zasad: opodatkowania konsumpcji, neutralności oraz proporcjonalności prawidłowa praktyka krajowa powinna polegać na stosowaniu zwolnienia z prawem do odliczenia (w Polsce stawka 0 %) w każdym wypadku, jeżeli są spełnione łącznie dwa warunki: a) wywóz towaru nastąpił na rzecz nieustalonego odbiorcy spoza Unii Europejskiej, oraz b) istnieją jednoznaczne dowody, że towar opuścił terytorium Unii Europejskiej i okoliczność ta nie jest kwestionowana?

2) Czy przepisy art. 146 ust. 1 lit. a i b oraz art. 131 dyrektywy 2006/112/WE oraz zasady: opodatkowania konsumpcji, neutralności oraz proporcjonalności sprzeciwiają się praktyce krajowej polegającej na przyjęciu, że nie dochodzi do dostawy towaru, który został w sposób niekwestionowany wywieziony poza terytorium Unii Europejskiej, a po dokonaniu wywozu władze podatkowe w ramach prowadzonego postępowania stwierdziły, że rzeczywistym nabywcą towarów nie był podmiot, na rzecz którego podatnik wystawił fakturę dokumentującą dostawę, lecz inny nieustalony przez organy podmiot, w konsekwencji czego odmawiają stosowania do takiej czynności zwolnienia z prawem do odliczenia (w Polsce stawka 0 %)?

3) Czy w świetle art. 146 ust. 1 lit. a i b oraz art. 131 dyrektywy 2006/112/WE oraz zasad: opodatkowania konsumpcji, neutralności oraz proporcjonalności prawidłowa praktyka krajowa powinna polegać na stosowaniu do dostawy towaru stawki krajowej, jeśli istnieją jednoznaczne dowody, że towar opuścił terytorium Unii Europejskiej, ale organy z uwagi na brak ustalonego odbiorcy stwierdzają, że dostawa towarów nie została dokonana, czy też należałoby uznać, że w takim przypadku nie doszło w ogóle do czynności opodatkowanej VAT, a w konsekwencji podatnikowi nie przysługuje zgodnie z art. 168 dyrektywy 2006/112/WE prawo do odliczenia podatku naliczonego z tytułu nabycia wywiezionego towaru?”.